

EELNÕU

KOMISJONID (ristiga juhtivkomisjon):

hariduskomisjon	X
majanduskomisjon	JK
kultuuri- ja spordikomisjon	X
kogukonnakomisjon	X
revisjonikomisjon	X
sotsiaalkomisjon	X
eestseisus	X

PÕLTSAMAA VALLAVOLIKOGU

M Ä Ä R U S

Põltsamaa

28.02.2022 nr 1-4.1/2022/72

Kaasava eelarve menetlemise kord

Määrus kehtestatakse kohaliku omavalitsusüksuse finantsjuhtimise seaduse § 21 lõike 1 punkti 1 alusel.

§ 1. Üldsätted

(1) Põltsamaa valla kaasava eelarve eesmärk on anda Põltsamaa valla elanikele võimalus ~~rääkida~~ ~~kaasa valla eelarve koostamisel. Kaasava eelarve menetluse käigus on elanikel võimalik~~ esitada oma ettepanekuid kohaliku elu edendamiseks ja selgitada rahvahääletusel välja ettepanekud, mis viiakse ellu valla eelarvest.

(2) Käesolev kord reguleerib Põltsamaa valla kaasava eelarve menetlusprotsessi.

(3) Kaasava eelarve kogusumma kinnitab Põltsamaa Vallavolikogu.

(4) Kaasava eelarve menetlust korraldab Põltsamaa Vallavalitsus kui ametiasutus (edaspidi *ametiasutus*).

(5) Määrusega reguleerimata küsimuste lahendamise otsustab Põltsamaa Vallavalitsus kui täitevorgan (edaspidi *täitevorgan*).

(6) Kaasavat eelarvet rakendatakse piirkondade põhiselt, kogusumma jaotatakse võrdselt kõigi valla piirkondade vahel. Kaasavast eelarvest rahastatakse rahvahääletusel igas piirkonnas kõige rohkem hääli saanud ettepanekuid.

(7) Piirkonna all mõistetakse Põltsamaa vallaks ühinenud endiste omavalitsuste alasid: endine Pajusi vald, endine Puurmani vald, endine Põltsamaa linn ja endine Põltsamaa vald.

(8) Kaasavast eelarvest rahastatakse ettepanekut, mis kogub rahvahääletusel 50 või rohkem häält (edaspidi lävend).

§ 2. Kaasava eelarve ettepanek

(1) Kaasava eelarve ettepanekuks võib olla nii avalikult kasutatav investeering kui ka ülevallalise või suurema tähtsusega sündmuse korraldamine.

(2) Kaasava eelarve ettepanek peab pakkuma avalikku hüve, olema avalikus kasutuses ja/või suunatud avalikkusele.

(3) Ettepanek peab olema realiseeritav 12 kuu jooksul ning see ei tohi tekitada ebamõistlikke kulusid valla järgnevate aastate eelarvetele.

§ 3. Ettepanekute esitamine

(1) Ametiasutus tutvustab kaasava eelarve menetlust avalikkusele:

- 1) Põltsamaa valla infolehes;
- 2) Põltsamaa valla veebilehel ja Põltsamaa valla Facebooki lehel.

(2) Kaasava eelarve ettepanekute korje viib läbi ametiasutus.

(3) Kaasava eelarve menetluse käigus võib ettepanekuid esitada iga füüsiline või juriidiline isik.

(4) Ettepanekuid võib esitada kas paberkandjal allkirjastatuna aadressile Lossi 9, Põltsamaa linn 48104, Põltsamaa vald või digitaalselt allkirjastatult e-posti aadressile info@poltsamaa.ee.

(5) Ettepaneku esitamisel peab olema märgitud:

- 1) ettepaneku esitaja nimi ja kontaktandmed (telefon, aadress või e-posti aadress);
- 2) ettepaneku pealkiri või nimetus;
- 3) ettepaneku eesmärk ja olulisus (lühike kirjeldus, millisele Põltsamaa valla vajadusele ettepanek vastab, millise probleemi lahendab või millise uue võimaluse avab);
- 4) ettepaneku kirjeldus (lühike kirjeldus, kus ja millal ettepanek ellu viiakse, kas ettepanek on teostatav 12 kuu jooksul);
- 5) sihtrühm (lühike kirjeldus, kes saavad probleemi lahendamisest või uue võimaluse avanemisest otsest kasu - sihtrühma suurus, vanus jm olulised tunnused);
- 6) eelarve (ettepaneku teostamise hinnakalkulatsioon);
- 7) muu oluline info (lühike kirjeldus sellest, mida on ettepanekute hindajal oluline teada);
- 8) vajadusel kinnistu omaniku nõusolek. Kui objektiks on avalikes huvides kasutatav investeering ja see rajatakse kinnistule, mille omanik ei ole Põltsamaa vald, sõlmitakse objekti omanikuga avaliku kasutamise kokkulepe ettepaneku elluviimisest järgnevas viieks aastaks.

§ 4. Ettepanekute esmane analüüs

(1) Esitatud ettepanekuid hindab täitevorgani poolt moodustatud hindamiskomisjon, kuhu kuuluvad ametiasutuse vastava valdkonna spetsialistid, volikogu vastava valdkonna komisjonide esindajad ja vajadusel sõltumatud spetsialistid.

(2) Ettepanek, mis ei vasta käesoleva määruse § 2 ja § 3 toodud tingimustele, ületab ilmselgelt kaasava eelarve rahalist mahtu, ei ole realiseeritav või on vastuolus heade tavade või kehtivate õigusaktidega, kõrvaldatakse menetlusest.

(3) Hindamiskomisjonil on õigus sarnaseid ettepanekuid liita.

(4) Hindamise tulemusena sobivaks tunnistatud ettepanekute hulgast elluviidavate ettepanekute selgitamiseks korraldatakse vallaelanike hääletus.

(5) Kõik ettepanekud koos komisjoni seisukohaga avalikustatakse Põltsamaa valla veebilehel.

§ 5. Vallaelanike hääletus

(1) Vallaelanike hääletusel saab osaleda iga vähemalt 16-aastane isik, kelle elukoht on Eesti rahvastikuregistri andmetel hääletuse alguseks Põltsamaa vallas. Küsitlusel ei saa osaleda isikud, kes on valimisõiguse osas teovõimetuks tunnistatud või kes on kohtu poolt süüdi mõistetud ja kannavad karistust kinnipidamiskohas.

(2) Iga hääletusel osalev isik saab hääletada kuni kolme ettepaneku poolt.

(3) Vallaelanike hääletuse viib läbi ametiasutus.

(4) Hääletada saab elektrooniliselt kohalike omavalitsuste infosüsteemis VOLIS. Ametiasutus teatab hääletamise koha, kus saab hääletada isik, kellel ei ole arvuti kasutamise võimalust. Küsitlusest osavõtja identifitseerib ennast infosüsteemis isikutunnistuse või mobiil-IDga.

(5) Hääletamise tulemusena reastatakse ettepanekud vastavalt saadud häälte arvule, alustades enim häáli saanud ettepanekust. Hääletuse tulemusena selgunud paremusjärjestus kinnitatakse täitevorgani korraldusega.

(6) Kui hääletamise tulemusena saavad ettepanekud võrdse hulga häáli, selgitatakse ettepanekute järjestus välja liisuheitmisega. Liisuheitmise viib läbi ametiasutus. Liisuheitmisele kutsutakse võrdse hulga häáli saanud ettepanekute esitajad.

§ 6. Ettepanekute elluviimine

(1) Kaasavast eelarvest viiakse ellu igas piirkonnas rahvahääletusel enim häáli saanud ettepanekud. Piirkonnad on kirjeldatud käesoleva korra paragrahvi 1 lõikes 7.

(2) Juhul, kui piirkonnas esitatud ja lävendi ületanud ettepanekute maksumus on väiksem kui kaasava eelarvega sellele piirkonnale eraldatud summa, siis suunatakse üle jääv summa valla eelarve reservi.

(3) Kui ettepanekute elluviimisel tekib olukord, kus paremusjärjestuses järgmine ettepanek on kallim kaasavasse eelarvesse jäänud summast, siis pakutakse ettepaneku esitajale osalist rahastust. Viimase loobumisel osalisest rahastamisest viiakse ellu nimekirjas paremusjärjestuses järgnev objekt.

(4) Ettepanekud viib ellu ametiasutus või sõlmib ettepaneku elluvijaga lepingu, kuhu märgitakse ettepaneku elluviimiseks eraldatud summa ja kirjeldatakse lepingu lõpptulemusena ettepanekust saadav tulemus.

(5) Põhjendatud juhtudel, kui on selgunud, et ettepaneku maksumus ületab kaasava eelarvega sellele eraldatud summat, annab ametiasutus ettepaneku esitajale võimaluse kaasrahastada ettepaneku teostamist puudujäävas osas. Kui ettepanek ei saa puuduvast osas kaasrahastust, siis teostatakse nimekirjas paremusjärjestuses järgmine objekt.

§ 7. Rakendussätted

(1) Tunnistatakse ehtetuks Põltsamaa Vallavolikogu 16.08.2018 määrus nr 50 „Kaasava eelarve menetlemise kord.“

(2) Määrus jõustub kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

(allkirjastatud digitaalselt)

Reet Alev

vallavolikogu esimees

Seletuskiri määruse eelnõule „Kaasava eelarve menetlemise kord“

Põltsamaa Vallavolikogu võttis 16. augustil 2018 vastu määruse nr 50 „Kaasava eelarve menetlemise kord“, millest lähtudes menetles Põltsamaa Vallavalitsus kaasavat eelarvet aastatel 2019-2021. Kaasava eelarve korda muudeti selle aja jooksul kahel korral. Peamiselt muudeti määrusesse kirjutatud kaasava eelarve summat ja rahvahääletuse korralduse põhimõtteid.

Suurimaks etteheiteks senisele korrale oli see, et kõikide aastate kaasavast eelarvest sai kasu vaid Põltsamaa linna piirkond (2019 valmis Põltsamaa linna välikorvpalliväljak, 2020 läks kaasava eelarve summa Põltsamaa lossi torni ehituseks, 2021 Põltsamaa lossi vallikraavide puhastamiseks ja vabaõhuõppeala rajamiseks Põltsamaa Ühisgümnaasiumi juurde). Põltsamaa valla teiste piirkondade elanikud on väljendanud arvamust, et senine kord annab eelise suurema rahvastiku arvu ja -tihedusega Põltsamaa linnale. Seetõttu väheneb teiste valla piirkondade motivatsioon osaleda kaasava eelarve menetluse protsessis.

Võrreldes senisega on uues kaasava eelarve korras neli põhimõttelist muudatust:

1. Seni sisaldus kaasava eelarve summa kaasava eelarve korras. Uuest korrast on summa välja võetud ja iga aastase kaasava eelarve summa suuruse otsustab volikogu eelarve menetluse vastuvõtmisega. Muudatuse põhjuseks on see, et kõigil varasematel aastatel muudeti kaasava eelarve suurust vastavalt valla eelarvelistele võimalustele ja selleks tuli muuta ka korda.
2. Uus kord näeb ette seda, et kaasavat eelarvet rakendatakse piirkondade põhiselt, kogusumma jaotatakse võrdselt kõigi valla piirkondade vahel. Kaasavast eelarvest rahastatakse

rahvahääletusel igas piirkonnas kõige rohkem hääli saanud ettepanekuid. Määrus loob eelduse selleks, et rahastatud saavad erinevate piirkondade objektid. Piirkondliku jaotuse aluseks on Põltsamaa vallaks ühinenud endiste omavalitsuste alad: endine Pajusi vald, endine Puurmani vald, endine Põltsamaa linn ja endine Põltsamaa vald.

- Uus kord kehtestab ka miinimumhäälte nõude. Selleks, et ettepanek saaks rahastuse kaasavast eelarvest, peab see rahvahääletusel koguma vähemalt 50 häält. Miinimumhäälte nõue annab garantii, et kaasavast eelarvest rahastatakse teatud kogukondliku mõjuga ettepanekuid. 1. jaanuar 2022 seisuga on piirkondade ja sellest hääleõiguslike elanike arv järgmine:

Piirkond	Elanike arv	Hääleõiguslike elanike arv (vanuses 16+)
Põltsamaa linn	3324	2776
endine Põltsamaa vald	3738	3255
endine Pajusi vald	1103	949
endine Puurmani vald	1045	891

Varasematel aastatel on hääletustulemused olnud järgmised:

Aasta	Hääletajaid kokku	Antud hääli kokku	Hääletamisel osalenud ideede arv	Keskmine häältearv ideede kohta
2019	695	1259	11	114
2020	272	816	19	42
2021	448	686	17	40

- Uues korras on reguleeritud ka see, kuidas käib pingerea moodustamine olukorras, kus ettepanekud saavad võrdse hulga hääli. Sel juhul toimub ametiasutuse eestvedamisel liisuheitmine, mille juurde kutsutakse võrdse arvu hääli kogunud ettepanekute esitamine. Muudatuse põhjuseks on mullune kogemus, kus hääletuse tulemusena said kaks enim hääli kogunud ettepaneku võrdse arvu hääli ja nende ettepanekute kogusumma ületas kaasava eelarve mahtu.

Muudes tehnilistes üksikasjades (ettepanekute esitamine, ettepanekute analüüs, rahvahääletuse korraldus jms) on aluseks võetud seni kehtinud määrus.

Määruse eelnõu „Kaasava eelarve menetlemise kord“ oli avalikul väljapanekul 12. jaanuarist 27. jaanuarini. Sellele esitati kaks arvamust ja kaks küsimust.

Määruse rakendamisega kaasnevad kulud otsustab Põltsamaa Vallavolikogu igaks eelarveaastaks eelarve menetluse käigus.

Määruse vastuvõtmiseks on vaja poolthäälte enamust.

28.02.2022 Põltsamaa Vallavalitsuse poolt heaks kiidetud.

Koostas: kommunikatsiooni- ja turundusspetsialist Raivo Suni, abivallavanem Kristi Klaos;

Kooskõlastas: vallasekretär Ene Kivineem, vallasekretäri abi Ulvi Pint;

Eelnõu esitaja: Põltsamaa Vallavalitsus;

Ettekandja: kommunikatsiooni- ja turundusspetsialist Raivo Suni.